

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap tartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beigatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

A tanév végén.

Kézdi-Vásárhely, 1888. június 5.

A közjólét, az általános boldogság alap-
tényezője a kellő szellemi képzettség. Régi és alapos elv az, hogy: „Mindenki annyit ér a társadalomban, mennyit hivatása betöltése, a társadalmi közjólét emelése által kiérdemel.”

Legyen tehát bárki bármily gazdag, vagy foglalja el a legmagasabb hivatali állást: emberi értéke csak akkor közbecsülés tárgya, ha a fennirt kívánalmaknak teljes mértékben megfelel.

A megélhetésre szükséges alapismereteket az iskola adja meg. Társadalmi és hazafiúi kötelességünket csak úgy töljük be, ha kellő érzékkel birunk annak felfogására, helyes megítélésére s így nem kényszer, hanem öntudatunk serkent a szépre, nemesre és jóra.

Ha elgondolom, hogy az alapos tudomány mily világot ad életünk ösvényén; ha tévelygünk, mily őszinte érzelmekkel látja el a tiszta szívet, mily erőt nyújt a munkára: lehetetlen, hogy lelkem egész háláját ne tolmácsoljam azoknak, kiktől alapismereteimet nyertem, kiknek példája irányadó, bölcs tanácsaik pedig utmutatóim mindenkoron.

Az iskolai élet maga egy kis társadalom, hol a tanulók jóban-rosszban együtt osztozva megszokják ismerni, becsülni és szeretni felebarátaikat. A ki magánkörben nevedett, a

ki nem élte át az iskolai élet örömét és bánatát: az nélkülözi az előkészültséget az életre.

A tanulói élet emlékei a sirig kísérik az embert s nem egyszer képezi beszéd tárgyát a késő vénség idején is ama sok kellemes és kellemetlen körülmény, melyet mint tanuló átélünk. Egyik jeles tanár kitűnő utasításai és magatartása példaként ragyog előttünk, míg a másik emléke dölyfös, igazságtalan és durva bánásmódja miatt maradt meg. Kezdünk tehát itélni és okulni már az iskolában is, s ez alapon fejlődünk tovább.

A júniusi napok az ifju nemzedékre a legmelegebbek. Nemcsak a nap természetes melege tikkasztja őket, hanem ama nemes verseny, melyben azt kell megmutatni, ki tud többet. Az évi záróvizsgák bármelyik tanulóra s ugyancsak a szülőkre nézve is nagyfontosságuk lévén, nagyon is időszerűnek látjuk, hogy azokról most megemlékezzünk.

A záróvizsgák alkalmat nyújtanak arra, hogy tanodai előjáróság és szülők meggyőződést szerezzenek a növendékek értelmi fejlettségéről, egy tanév alatti munkásságuk eredményéről.

Mielőtt azonban a vizsgálat eredményének bírálatához fognánk: vessünk számot a tényezőkkel is, mert ítéletünk csak úgy lehet korrekt.

Először a hatóságot, mint a törvény végrehajtóját, kérdezzük meg: megtett-e mindent arra, hogy a tanköteles gyermekek pontosan

iskolába járjanak? Kiszolgáltatta-e pontosan az iskola fenntartására szükséges pénzt, tanítói fizetést stb., hogy a vezető jó kedvvel és kitartással végezze munkáját? Ellátta-e az iskolát a szükséges taneszközökkel? Minő intézkedést tett arra nézve, hogy a szegény és kellő ruházattal nem bíró gyermekek a hideg, zord időkben iskolába járhassanak?

Másodszor a szülőt kérjük meg, hogy nyugodt lelkiismerettel mondhatja-e el magáról, hogy gyermekének pontos iskolába-járatása, a taneszközök kellő beszerzése által a tanító munkájánál segédkezett-e, s gyermeke szellemi előhaladásáért a születtől méltán megvárható áldozatot meghozta-e?

Harmadszor a tanítóhoz intézhetjük a kérdést, hogy mint művész, ki egy egész gyermek-világot fejleszteni, jóvá, ügyessé és szellemessé van hivatva idomítani, ha a rendelkezésére álló, fennebb említett eszközök hiánytalanul megvoltak, az isteni gondviselés által adott egyéni sajátosságok, tehetségek és az évközben netán előfordult hosszabb betegségek idejének tekintetbevétele mellett mit mivelt? Ama szent kötelességet, melyet a haza, a nemzet és egyéni boldogulhatás érdekében egész hivatással és benső szeretettel teljesíteni kellett az ifju nemzedék előbbrevitelénél, igaz egyszerűséggel és kellő paedagogiai jártassággal végezte-e el?

A hazai tanítósnak nagy munkája, az ifju nemzedék egy tanévi fáradozása csak úgy van kellően méltányolva, ha úgy az előjáró-

A „Székelyföld” tárczája.

Az ember és a föld.

Irta Fejér Damaszczen I.

(Polytatis.)

Az emberek a változó viszonyok miatt megkezdették aztán az egymástól való elszakadást, kivándorlást, mi alapot vetett a magasabb értelmű kultiváczióknak. A régi primitív élet hantjain egy új, reményteljesebb jelen sarjadzott fel, mely elevenségével folyton előre vetette világát, míg végre az ember generalis átalakuláson menvén keresztül, végleg kiemelkedett az állatok társaságából, melyben több tudós véleménye szerint élt.

Ez alapon alakult, fejlődött az ember, mit sem gondolva a multtal, hova őt a teremtés után a mostoha viszonyok sulyesztették. Ez általános kultiváczióval párhuzamban emelkedett vallási fogalma is, mi alkalmassá tevő arra, hogy társadalom alakuljon, kormányzat keljen és a föld színe ismert legyen a világ minden részében, és a hova csak elhatni lehet, művelt élet keletkezzék.

A vallási érzület az ember megjelenéséig lehet visszavezetni, mi csak akkor kezdett tisztább alakot öltetni, midőn a fejlődés általánosabb és magasabb nivaúra emelkedett. A mint a természet elemeinek imádása, majd a sokistenhívőség kultuszának romjain a monotheismus (egyistenhit) megszületett, ébredni kezdett a társadalomnak

hosszu sora, mi a kezdetleges, majd a magasabb fejlődésük közül ágazott el.

A társadalom emelkedésével fejlődött a politikai érzet is az emberekben, mivel a kettő között szoros összefüggés létezik. Azért is a társadalomnak terjeszkedési körét a politikai szervezetben elért fok határozza meg. Ez állítás mellett bizonyít Beöthy Leo „A társadalom fejlődése” című munkájában, midőn így ír: „Ha valamely társadalom oly kiterjedést ér el, mely a politikai szervezetben általa elért fokkal már nem fér össze, a szakadásra való hajlam mulhatatlanul bekövetkezik.”

Ez volt alapja a legfőbb előjárói hatalom létesülésének, ez által lett érvényesítve ama általános igazság, hogy a hol az emberek állandóan együtt élnek, bárha az erkölcsök és állapotok különbözők, mégis egyetértenek abban, hogy egy felsőbb auktoritásnak engedni kell befolyást. Itt vette kezdetét a főnöki hatalom, mely lassankint az egész csoportnak erejét a magába zárta.

A legfelsőbb igazgatások a századok és viszonyok szerint változtak; módosulván, törekedtek oda hatni, hogy a nép szokásai, természete és értelméhez beilleszthetők legyenek. A kormányfő tekintélye a személyes tulajdonok abszolút szemléletén alapszik; személyes tulajdont pedig nem lehet környeztetni vagy immediátorok nélkül sokáig gyakorolni, sem pedig a szükségelt jog- és hatalmi körbe lépni, mivel a nagy tömegben elvesz

egynek — bármilyen kiváló alak is legyen — a szava, s különben is nagyon igaz van a francia írónak, midőn azt mondja: „On peut etre sage qu'un autre, mais non pas plus sage, que tous les autres.” (Az ember bölsebb lehet másnál, de nem valamennyinél.) Szükséges tehát a személyi tekintély és legfőbb hatalmi jog czélirányos alkalmazása végett a helyes beavatkozás, mert csak így lehet, hogy a fejlődött társadalom, a nemzetek hatalma egy személyben vagy tulajdonban összpontosuljon.

Az államok legfőbb igazgatásának kelte, alakulásuknak története ez okra vezethető vissza; itt kezdődnek az államformák: korlátolt és korlátlan monarchia és reszpublika. Ezen körülmények adták Ázsia népeinek az újabb időkig tartó általános abszolút kormányrendszert, melynek bénító ereje oly mélyen nehezedett a népekre, hogy annyi faj és nemzet közül csupán a chinaiak tudtak tudományos műveltségben kiválni.

Ennek köszönheti jó vagy balsorsát a köztársaságot élő Mexico, Schweiz és a franciaia, a korlátolt monarchia emlőjén nőtt orosz, török stb. épen úgy, mint a korlátolt humanus vezetés alatt levő osztrák-magyar, spanyol, porosz, portugál stb.

Kellene, hogy az ezen kormányformák közötti megkülönböztetés e helyen megtéessék, de miután erre nagyon befoly valamely nép műveltségi állapota, természete: a jogszerűség- és helyesség-ről csak annyiban lesz szó, mint a hogy ezt Falk

ságok, mint a szülők és tanúgybarátok ama nagy napon, midőn a fennebbiek szerint ítélet hozatik felettük: mindnyájan jelen vannak és résztint mint bírák, résztint mint tanúk a tényállással összhangzó határozatot hoznak.

Ne kicsinyeljék tehát az évi zárványakat, hanem jelenjünk meg azokon mindnyájan, mert ezzel azt fogjuk igazolni, hogy érdeklődünk az ifjú nemzedék jövője iránt; s ha a munka eredménye kellemesen lep meg: együtt tudunk örülni és vigadni a fáradozók-kal, s egy biztató szóval, egy meleg kézzorítással szívesen rójuk le az érdem iránti elismerésünket. Ezt tennünk hazafiúi kötelesség.

Veritas.

SZEMLE.

A képviselőház jun. 1-i ülésében véget ért a szeszadó-javaslat általános tárgyalása és a nagy többség a javaslatot elfogadta a részletes tárgyalás alapjául. Szóltak: Steinacker Ödön a javaslat mellett, central parlamentit ideáit fölmelegítve; Kossa Dezső, ki már függetlenségi álláspontról sem fogadja el a javaslatot, nem akarván új jövedelmi forrásokat nyújtani a kormánynak, hogy tovább kormányozzon, melyet azzal vádol, hogy tönkre teszi a regálé-bérlőket; Lázár Jenő gróf, ki aggodalmakat fejez ki az erdélyi szeszipar tekintetében, melyet Tisza figyelmébe ajánl. A javaslatot különben elfogadja. Horánszky Nándor tüzetesen szól a javaslat fogyatkozásairól, melyet feltételeken elfogad. Erre a vita bezáratván, Hegedüs Sándor előadó kimutatta Kossa vádjának alaptalanságát; utalt arra, hogy az italméresi adó minden államban csak 5—10 százalékát teszi a szeszadónak; igen érdekesen és tanulságosan szólt az egészségügyi tekintetekről. Végül Tisza Kálmán szólt zajos helyeslések közt. Meggyőzően utalt arra, hogy a magyarországi és gyácsországi szesz-árak közti különbség ki fogja egyenlíteni magát. Lázár Jenő grófnak pedig az erdélyi szeszipart illetőleg megnyugtató választ adott.

A június 2-ki ülésen a szeszadó-javaslat részletes tárgyalásával volt elfoglalva a ház. A vita élénk és beható volt s majd minden szakaszánál élénk, beható vita támadt. A részletes tárgyalás a 7-ik §-nál félbeszakítatván, Apponyi Albert gróf, Pázmány Dénes és Ugron Gábor interpelláltak a miniszterelnököt az ismeretes magyar-francia ügyben. Pázmány Dénes, miután előadta a történeteket, főleg azt, hogy a párisi magyar egyet nemzeti lobogóját évek óta bántódás nélkül tüzik ki és hordozzák, meg hogy Szeged javára a francziák mily példátlanul nagy összegeket adakoztak, mire élénk éljenzések hangzottak

Miksa egy kedvező alkalommal kifejezte. E jeles tudós Királyasszonyunknak a porosz-osztrák hadjárat lefolyása után 1866. végével a magyar irodalom- és nyelvtanból tanára volt. Királyasszonyunknak kérésére az államformákról ilyen magyarázatot tett: „Elméletben kétségkívül a köztársasági a legésszerűbb kormányforma, de elvont elméletek szerint a népeket kormányozni nem lehet, hanem alkalmazkodni kell az emberek és az adott viszonyokhoz; minden kormányrendszer tehát csak viszonylag jó vagy rossz. Vannak államok, hol a köztársasági kormány legalkalmasabb; de ebben a mi államunkban, a hol annyi különféle népfaj lakik együtt, melyek műveltségük fokára nézve oly lényegesen eltérnek egymástól, mégis csak a dynastia képezheti a kapcsot, mely a különben szétágazó elemeket összetartja, és így nálunk még jó sokáig a monarchia lesz egyedül alkalmas formája az államnak.”

Az így lassankint fölemelkedett alkalmas és a nép sajtósága természetű, műveltségi állapotához mért államformákkal ellátott ember 1390 milliónyi számban lepte el a földet, él a társadalom törvényei, az államigazgatás gondos szárnya alatt; aztán a beleoltott törekvési hajlamoknál fogva folyton fejlődik, ragaszkodik faji természetéhez szokásaihoz. Meglepő produktumai által bámulatot kelt; hatalmában van a természetnek mind a három országa; a gőz, villany, hang, delej meghódítva, a félelmes tenger az emberek áldása lett; egyedül a légutazás és a Pyrenák átvágása van még hátra, a mi hivatta van a XIX. század fejére feltérni a „halhatatlan” nevet.

(Vége következik.)

fel. De méltó és ingerült zugás hangzott fel, midőn azt mondá, hogy a magyar iparosok vagyonát nem lehet károsodástól féltetni, mert hisz a bakonyi erdő nincs Párisban. Kérdéseket intéz arra nézve, hogy összhangzásban van-e a miniszterelnök felfogásával azon magyarázat, melyet a külügyminiszter a francia kormánynak nyújtott, s való-e, hogy ama nyilatkozat a miniszterelnök hivatalos közleményén alapul? Apponyi Albert gróf tapintatos beszéd kíséretében interpellált, melylyel messze kimagaslott interpelláló társai közül. Ő is megsértve látja a magyar-francia barátságot a miniszterelnök nyilatkozata által s kifejezést adván a francia nemzet iránti rokonszenvenek, egyuttal hangsúlyozottan emeli ki, hogy úgy ó, mint pártja tántoríthatatlanul ragaszkodnak a monarchia szövetségéhez s ez iránt nem engednek semmi kételyt fenforogni. Interpellációjának lényege az, hogy hajlandó-e a miniszterelnök a házzal közölni ama felvilágosítások tartalmát, melyeket a külügyminiszternek adott? Ugron Gábor annyira hevült Franciaországért, hogy még azt is kijelentette, miszerint minden időben és minden változásokok közepette szeretetünk és rokonszenvünk élénk fog maradni a francziák iránt. Az iránt interpellálta a miniszterelnököt: vajjon a közös külügyminiszter az alkotmányos formák betartásával adott-e a francia kormánynak felvilágosításokat a magyar miniszterelnök nyilatkozatai felől? A miniszterelnök kijelentette, hogy most rögtönözve, tüzetesen felelni nem fog. Az ügy érdemére azonban azon megjegyzést tette, hogy nem akart megsérteni egy nemzetet, melylyel békében élünk és melylyel tovább is békében maradni ohajtunk.

A Tisza-ügyet Párisban most már teljesen bevégeztnek tekintik. Tisza legújabb parlamenti nyilatkozatai ott általában jó hatást tettek. Ez újabb nyilatkozatok, valamint az ügy gyors elintézése következtében hivatalos körökben azt remélik, hogy a kellemetlen incidens feledésbe megy s az Ausztria-Magyarország és Franciaország között ezeltől fennállott jó viszony helyreáll.

Ama hitel, melyet a hadügyminiszterium a delegációktól kérni fog, már meg van állapítva. A pénzügyminiszteriumok kölcsönös tárgyalásai az eredetileg tervezett hitelösszeg apadásához vezetnek. Az igénybe veendő hadi és tengerészeti hitel 47.3 milliót tesz; ezenkívül pedig a hadügyi költségvetés 1.6 milliónyi rendes és 0.8 milliónyi rendkívüli kiadással lesz nagyobb. A 47.3 milliónyi hiteltől Magyarországra 14.8, Ausztriára pedig 32.5 millió esik.

Poroszországban az egész német belpolitikára kiható válság van készülöben. Puttkammer belügy-miniszternek és a minisztertanács alelnökének, a junkerek elismert fejének, a visszalépéséről van szó. Puttkammer mint ismeretes, az első pillanattól fogva ellentétben állónak tartották a felvilágosult, szabadelvű gondolkodású Frigyes császárral s már a trónlépés idejében is szó volt az ultrakonzervatív belügyminiszter visszalépésének eshetőségéről. A dolog jelenlegi állása nincs még egészen felderítve. Ismeretes, hogy Puttkammer a császár elé terjesztette szentesítés végett azt a törvényjavaslatot, mely a porosz országgyűlés hároméves ciklusát öt évre hosszabbítja meg. Ez a törvényjavaslat maig sincs, nem épen szentesítve, de közzétéve. Frigyes császár, úgy látszik, szentesítette a törvényjavaslatot; közbejött azonban a porosz képviselőház ama nevezetes zavarulása, melyen Richter oly rettenetes támadásokat intézett a kormány választási eljárása ellen, ráutalva egyszersmind a kormány nyilatkozó lapoknál a császári ház ellen tanúsított magatartására. Ez a beszéd és ezek a vádak olyan hatással voltak a császárra, hogy a szentesítéssel együtt reskriptumot intézett Puttkammerhez, melyben a választási szabadság tisztelbentartását követeli s így közvetve szemrehányást tesz neki, hogy eddig igitis befolyásolta a választásokat. Mint-hogy pedig ezt a reskriptumot a törvényjavaslat szentesítésével együtt kellene közzétenni s Puttkammer ettől vagy egészen vonakodik, vagy előbb válaszolni akar a császárnak, vagy már választott is, de az ügy még nincs eldöntve: innen a válságos helyzet, mely e pillanatig még nincs felderítve.

A helyzethez. Mint a Peterburgskija Vjedomosti értesül, Ausztria-Magyarország legközelebbi kérdést szándékozik intézni Oroszországhoz az orosz fegyverkezések miatt. A helyzet egyébiránt a legkomolyabb; főleg a német császárt akadályozza betegsége békés szándékainak megvalósításában.

Háromszékmegye tavaszi rendes közgyűlése.

— június 2.

Potsa József főispán ő méltósága küldöttségileg meghívattak, elnöki széket éljenzések között el-

foglalja és megnyitó beszédében felemlíti, hogy a mostani közgyűlés korán lett összehívását az tette szükségessé, hogy az 1888. évi XIV. t.-cz. végrehajtásul a határrendezési bizottságba ezen vármegye fő- és alispánja is meghívott és oda való mielőbbi elutazásuk miatt a közgyűlést most kellett megtartani. A gróf Kálnoky Dénes ő exczellenziája halála által e megváltó ért vesztését ő méltósága megnyitó beszédében részvételtjes szavakban említvén fel, indítványára a 14 évi főispán-sága alatt a megye vezetésében legfelsőbb helyen is elismert érdemei és emléke az elhunyt grófnak jegyzőkönyvileg megörökített. Kőkösi Andre elhunyt közgazdasági előadó emléke is jegyzőkönyvileg megörökített. Végre főispán ur ő méltósága bejelenti, hogy dr. Pethő Józsefet tiszteletbeli ügyészszé, dr. Hajós Bélát tiszt. főorvossá és alispán ajánlatára Vajna Miklós aljegyzőt tiszteletbeli főjegyzővé nevezte ki, mi is éljenzessel vétetett tudomásul.

Alispáni és járvászéki jelentés idő rövidsége miatt nem volt kinyomtattható; rövid idő alatt a bizottsági tagoknak meg fog küldetni.

A járási főszolgabírák számára állandó irodai helyiség építése iránt tervet készítetteti alispánhoz utasított.

A zágoni vitás erdőterületnek Románia számára lett átengedése iránt létrejött egyezség végrehajtására kormánybiztosul kinevezett főispán ő méltósága mellé a törvényhatóság bizottsági tagokul megválasztotta: a vármegye alispánját, főjegyzőjét, Seethal Ferencz és Künnle József urakat. A 2624 hold vitás erdőterület holdjáért 30 frtjával a román kormány fizetett Zágon birtokosságának 78720 frtot; ezen összeg kifizetése és a birtokba adás lesz a kiküldött bizottság feladata.

A Maros-Vásárhelyt építendő iparmuzeumnak 100 frt egyszersmindenkorra való segély engedélyeztetet a megyei iskola-alapból.

A megye főszámvevője által megvizsgált és az állandó választmány által elfogadásra ajánlott számadások adatai közül megemlítjük:

Háromszékmegye törvényhatóságának az 1887. évi közigazgatási és gyámhatósági költségeiről szerkesztett számadás szerint, mint az egyes tételekhez mellékel utalványok, ellen-nyugták és nyugták igazolják, az összes bevétel volt 54.367 frt, összes kiadás 51.958 frt 96 kr, pénztári maradvány 2408 frt 04 kr.

A megyei pénztárnál kezelt alapoknál volt az összes bevétel késpénzben 220.654 frt 97½ kr, kiadás 212.546 frt 77½ kr, értékpapirokban az összes bevétel 195.594 frt 61 kr, kiadás 10.457 frt 93 kr, s év végével a pénztári maradvány késpénzben 13.855 frt 70½ kr, értékpapirban 185.136 frt 68 kr.

A fimenház számára 1% pótdadól 3755 frt 26 kr, vasut építésére 2% pótdadól pedig 7510 frt 53 kr évi összeg kivetése és felhajtása iránt alispán utasított; erről előbb a belügyminiszterhez jelentés lesz teendő.

Még egyszer a szabadkőműves-ségről.)*

A „Székelyföld” idei 39- és 40-ik számában „A szabadkőművességről” cím alatt egy közlemény jelent meg, mely a szabadkőművesek által legújabb kiadott füzetkének megjelenésével foglalkozik.

E füzetke és az ennek ismertetésül adott közlemény, melyeknek együttes célja, hogy „a szabadkőművesség lényegét, alapelveit, történetét, fejlődését, szervezetét s feladatait a nagy közönséggel — s így e becses lap olvasóival is — tiszta világításban megismertesse”, alkalmat nyújtanak arra, hogy e napirenden levő tárgyhöz itt is hozzájáruljunk.

A nevezett füzetke és közlemény szerint a szabadkőművesi szövetség célja az, hogy „a humanizmus szellemében és a felebaráti szeretet nagy elve alapján előmozdítsa az emberiném boldogságát”, vagyis — mint a füzetkét ismertető közlemény tovább mondja — „fejleszti tehát a jó-

*) Közöljük ezen cikket, bár legkevésbé sem oszthatjuk az abban nyilvánuló felfogást; de hát az mit sem árthat az ügynek, hogy a másik rész is meghallgattatik. Szerk.

zan gondolkodást és ismereteket, kiirtani törek-
szik az előítéleteket és babonát, előmozdítani
igyekszik a szellemi és erkölcsi haladást, hódol a
lelküismereti, vallási s a szellemi szabadság er-
kölcsei elveinek és gyakorolja a jótékonyt. A
szabadkőművesség tiszteli tagjainak politikai és
vallási meggyőződését, határozottan kizár gyüle-
kezeteiből minden vallási és politikai vitatkozást,
buzdítja tagjait az erényességre a családban és a
polgári életben, s minden tagjának legszentebb
kötelességévé teszi a hazaszeretetet s a közügyek
körüli hasznos munkásság kifejtését; végre a
munkát az emberiném parancsoló törvényének
tekintti s azt tagjainak kötelességévé teszi. A
szövetség nem titkos társaság, a mennyiben a
kormány által jóváhagyott alapszabályokkal bír“
(de ismertető jeleit és számaina titokban tartja)
stb. stb.

Továbbá a szövetség történelmi fejlődésének,
virágzásának, elterjedtségének, népszerűségének,
pártfogottságának stb. igazolására felhossa és el-
számolja az osztrák arisztokracziának több kiváló
tagját, a magyar fő- és köznemességnek, az egy-
ház, tudomány, irodalom, előkelő családoknak ki-
tűnő képviselőit, kül- és belföldi uralkodók, csá-
sárok, királyok, fejedelmek neveit, kik a páho-
lyokba beléptek, a szabadkőművességnek tagjai,
előharcosai, terjesztői, céljainak előmozdítói stb.
voltak. Ezek után „gyakorlati alkotásai“ gyanánt
felhoz egy csomó humán intézményt. Végül a
szabadkőművességnek ezek által történt igazolá-
sát s jövő hivatásának indoklását mintegy
célzatossággal a füzetből idézve a közlemény
azzal záródik, hogy „a szabadkőművesség nálunk
nagyon is szükséges, elannyira, hogy ha még nem
honosult volna meg nálunk ez az intézmény, ezen
tul kellene azt meghonosítanunk“.

Valóban, ezeket olvasva, oly fenséges és világ-
boldogító, magasztos intézménynek tűnik fel a
szabadkőművesség titkos jelvényű és 13 pontu
alapszabályos szövetkezete, hogy a kik a szabad-
kőművességről mást és egyebet ezen kívül nem
olvastak és nem hallottak, talán még kedvük is
szottyant volna arra, hogy rögtön „a humanizmus
szellemében és a felebaráti szeretet nagy elve
alapján“ az emberiném boldogításának előmozdi-
tására „a lelkiismereti, vallási s a szellemi szabad-
ság erkölcsi elveinek“ hódol, de „politikai és
vallási ügyekkel nem foglalkozó (?) jótékony (?)
társulatba“ lépjenek. Ugy van. A kik a dologgal
kevésbé ismeretesek és nem is gondolkoznak fö-
lőtte tovább, vagy azt nem tanulmányozzák, köny-
nyen félrevezethetnének.

Igen, e füzetke és ennek ismertetése is oly finom
simasággal és ügyességgel van tartva, hogy a kik
a szájas demagogia paripáján szeretnek nyarga-
lózni, könnyen megcsalódhatnak és felülhetnek a
szabadkőművesség vitéz leventéin.

De az éremnek két lapja van ám!

Ez érem ismerete csak akkor lesz előttünk tel-
jes, ha annak mindkét lapját megtekintjük. Isme-
retünk pedig akkor lesz hiteles, megbízható és
megcáfolhatatlan, ha ezt magáról az éremről és
magából az érem ismerveiből merítjük.

A szabadkőművesség az ismert célból az ál-
tala kiadott s a fentebbiekben ismertetett füzet-
kéjében az érem egyik lapjával bemutatta magát.

De látnunk kell az érem másik lapját is. Igen,
de a mint a szabadkőművesség az általa kiadott
füzetkét magának vallotta, s ez a leghatalma-
sabb bizonyítékát képezi, úgy a második lap bi-
zonyítása és megvilágítása is oly ismertető je-
leket és megcáfolhatatlan okokat, illetőleg ténye-
ket kell felhozni, melyeket, mint övéit, önma-
ga sem tagadhat meg, s melyeket, akarva, nem akar-
va, övéinek kell elismernie, ha ellentétbe hozná
is önmagával. f.

(Folytatása következik.)

Szinészet.

Kézdi-Vásárhely, 1888. június 4.

Egy csodálatos háromszögű fekete silhouette-
szőrnyeteg díszít K.-Vásárhelyt a házak falait;
már messziről figyelmeztetve a járó-kelőköt, hogy
az valami nevezetést jelent. A falragasz betűi
aztán megmagyarázták a többi; nevezetesen azt,
hogy az a háromszögű czopfos uraság a japáni

Mikádó, kinek viselt dolgairól fog a ma estéli elő-
adás énekben és zenében beszélni. A pingamen-
tum a Mikádó országos hírével együtt meg is tette
a hatást s akkora közönséget hozott össze, hogy
a színpad egészen megtelt. Természetesen a Mi-
kádó a vidéki színpadokon nem adhatja meg azt,
mit az ember a fővárosi sajtó magasztalása után
várna tőle, mert azon elemek, mik egy nagy szin-
padon hatnak, vidéken nem állíthatók elő; hanem
azért az ember szerezhet fogalmat magának any-
nyit, hogy körülbelül milyen lehet nagy színpado-
kon. Aztán kedves, dallamos zenéje még zong-
gora-kíséret mellett is sok mű-életet szerzett a
zene-értőknek. A darab 3 kedves női szerepe
(Jum jum, Petti-Sing és Peep-Bo) Nikó Lina
asszony, Beke Lilla és Sipos Gizella kezeiben volt
letéve, kik közül az utóbbi egy kissé szegletesen,
de a két előbbi sok gráciával és kellemmel ját-
szott. A közönség osztatlan érdekléssel kísérte a
két bájos tipegő angyalt és sok tapsallal mutatta ki
tetszését. Mátray ur csinos alakkal, szép, korrekt
énekekkel és élénk játékkal képviselte Nanki-Poot.
Kendy ur (Ko-ko lord) ma is az volt, a ki eddig:
a jó kedv állandó kutforrása. Mihálka ur (mikádó)
jól játszott, szépen előadott kupláját kétszer meg-
ismételtették. Daróczné asszony (Katscha), Fe-
hérváry ur (Legfőbb egyéb minden), Szép ur
(Tisch-Tasch) a darab ügyes, sikerült alakjai valá-
nak. Ennyit a részletekről. A mi az egész előadás
illeti, meg kell dicsérnünk a csinos, gazdag kosz-
tümöket s azt a kiváló gondot, melyet a kiállítás-
ban és rendezésben tapasztaltunk, s ha ennek
daczára a „Mikádó“ még sem felelt meg az erősen
felcsigázott várakozásnak, ennek oka nem a tár-
sulatban fekszik.

Vasárnap „Polyva Peti“ czimű népszimű ke-
rült színre szép számú közönséggel. A darab nem
tartozik a nagy hírű újdonságok közé, de azért
jobb és élvezhetőbb, mint sok magasztalt előde.
Az előadás központját Geröfy ur képezte, ki hatal-
mas drámai erővel játszta a czimszerepet. A többi
szereplők is kitűnően megállták helyeiket s az
előadás általános tetszést aratott.

Hétfőn az árvízkarosultak javára jótékonyozólu
előadás volt. Jókai Mór koszorúsról, „Jószívű
ember“-e került színre, melyben a czimszerepet
ismét Geröfy ur játszta, a nála szokásos tökély-
lyel. A darab általános bérlet-színiertben és hétfő
nap adatván, a közönség sokkal gyérebben jelent-
kezett, mint a hogy a szent cél megérdemelte
volna.

Kedden ismét mulatságos estéje volt a színház-
látogató közönségnek; alkalma volt ismét egy
fényesen sikerült előadásban gyönyörködhetni.
Az a készültetés, az a tökély, melylyel „Üdvöskét“
színészeink előadták. Feltűnő dicsőretet érdem-
mel. Nikó Lina asszony elragadó bájjal szemé-
lyesíté „Üdvös“-két; csupa chic, csupa elegancia
volt minden mozdulata. Hódított, ragyogott és
elbájolt mindenkit. Beke Lilla k. a. Fiametta sze-
repében rokonszenves egyéniséggel s kedves,
szívhez szóló énekével hódította meg a közönsé-
get. Mátray ur (Pippó) ma egyiket mutatá be
legjobb alakításainak; a legapróbb részletekig
gondosan színezett játékaival és szép énekével sok
megérdemelt tapsban részesült. Fritelin szerepé-
ben ma egy újonnan szerződött tag lépett fel:
Szamosi ur. Ezuttal csak annyit kívánunk meg-
jegyezni, hogy elég jól mozog a színpadon, de
hangja sem elég szép, sem elég iskolázott, hogy
mint első tenorista megállja helyét. Van benne
bizonyos idegenszerűség, melylyel nehezen békül-
nek ki a zeneértő fülek. Mihálka ur (IX. Lorand)
és Kendy ur (Rokko) sikerült alakjai voltak a mai
előadásnak; pompás humorukkal széles jó kedvre
hangolták a közönséget. A darab főalakjai körül
egy jól összetanult mellék-személyzet mozgott,
mely élénk összevágó játékaival kiegészíté és tel-
jessé tévé a sikert.

Az utóbbi napokban tartott négy előadás a kö-
zönség általános pártfogása mellett folyt le s
bámulnunk kell Geröfy ur azon elhatározásán,
hogy már a jövő héten elhagyni szándékozik
minket és egy bizonytalan jövőért feladja azt a
jelent, melyre nincs oka panaszkodni. O.

Különfélék.

— Geréb János sepsiszentgyörgyi kir. aljárás-
bíró a m. kir. igazságügyminiszter a napokban
nyugdíjazta. A nyugdíjazott aljárásbíró S.-Szent-
györgyön ügyvédi irodát nyitott.

— Bereczk város — mint értesültünk — végleg
elvezette rendezett tanácsu városi jellegét. A
belügyminiszterium, mint legfelsőbb forum, ki-
mondotta a nagyközsége való átalakítást. Ezen
eset alapján véve elég sajnálatos dolog, de a
fennforgó viszonyok természetes kifolyása, mert
a mely város sem anyagilag, sem szellemileg
nincs áronos helyzetben, hogy tanácsát a törvény-
nek megfelelőleg beállíthassa, tisztviselőit díjaz-
hassa, az legyen inkább nagyközség, mintsem
folytonos vajadásban legyen. A magas miniszteri

döntvény is ezen körülményekre van alapítva, s
ha sajnálatosan vesszük is tudomásul, hogy egy
székely várossal kevesebb lett, de el kell ismer-
nünk a határozat igazságos voltát.

— Halálozás. A székelységnek egy erős oszlopa
dőlt ki ismét az élők sorából. Köpeczi Deák Far-
kas nyugalmazott igazságügyminiszteri osztály-
tanácsos, a m. t. akadémia rendes tagja, a vas-
korona-rend tulajdonosa, a „Székely-egylet“ al-
elnöke, a „Kemény Zsigmond társaság“ elnöke,
jeles tudós és író, Maros-Vásárhelyt folyó hó 4-én
meghalt. Hült tetemei folyó hó 6-án délelőtt szál-
lították a családi sirboltba Ny.-Andrásfalvára.
Béke poraira!

— Halálozás. Részvétellel vettük és közöljük a
következő gyász-jelentést: „Alólírottak szomoró-
dott szívvel tudatják, hogy a szeretett férj, édes
anya, nagyatya, testvér és jó rokon Literáti
Bányay Bogdán élete 70-ik, boldog házasa-
ságának 43-ik évében folyó hó 2-án este 10 órakor
a halotti szentségek ájtatos felvétele után végel-
gyengülés következtében az Urban csendesen el-
nyugodott. A boldogultnak hült tetemei folyó hó
4-én d. u. 4 órakor fognak a helybeli családi sir-
boltba nyugalomra helyeztetni. Lelki nyugalmá-
ért pedig az engesztelő szt. mise-áldozat folyó hó
5-én d. e. 10 órakor a helybeli róm. kath. kápolná-
ban fog a Mindenhatónak bemutatni. Az örök
világosság fényeskedjék neki! Tamásfalván, 1888.
június 3-án. Özv. Bányay Bogdán sz. Moldován
Erzsébet, mint neje. Bányay Johanna özv. Csiky
Jánosné, Bányay Kristóf, mint gyermekei. Csiky
Gerő, Csiky Géza, Csiky Ilona, mint unokái. Bá-
nyay Miklós, testvére s neje Simay Katalin.

— Értesítés. A kézdívásárhelyi közs. fiu- és
leányiskolának, úgy szintén a leány ismétlő-isko-
lának ez isk. évet záró vizsgálatai az iskolaszék-
nek folyó évi június 4-én tartott ülése határozata
értelmében 1888. június 18—23-ig bezárólag fog-
nak megtartani. És pedig: június 18. és 19-én a
fiúiskola; 20., 22. és 23-án a mindennapi leány- és
ismétlő-iskola vizsgázik. Ezen vizsgálatokra, vala-
mint a jun. 24-én d. u. 3 órakor az ev. ref. tem-
plomban tartandó záró-ünnepélyre a t. szülőket
és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja:
Kézdi-Vásárhelyen, 1888. jun. 5-én, M. Székely
János, igazgató.

— Kérelem a tanügy iránt érdeklődő közönséghez.
A kézdívásárhelyi közs. fiu- és leányiskola csak-
nem 500 tanulója között igen számosan vannak
olyanok, kik dicsőretes magukvelele és kitűnő
tanulásuk folytán méltán megérdemlik a jutalmat.
De a kellő mennyiségű pénz hiányzik. Bízalom-
mal és tisztelettel fordulunk a nagyerdemű közön-
séghez, hogy jelzett célból bármely csekély ösz-
szeget adni s az adományokat június 20-ig T.
Kölönte Mózes isk. gondnok urhoz küldeni szí-
veskedjék. K.-Vásárhelyen, 1888. június 5-én. Az
iskolaszék nevében: Kovács István iskolaszéki
elnök, M. Székely János iskolaszéki jegyző.

— A helybeli róm. kath. gimnásiumban az 1887/8.
tanév végén tartandó nyilvános vizsgák sorrendje:
június 13-án hittanból I—IV. osztályban; június
15-én magyar- és latinnyelvűből I. oszt.; június
16-án magyar- és latinnyelvűből II. oszt.; június
18-án földrajz-, számtan- és mértanból III. oszt.;
június 19-én földrajz-, számtan- és mértanból II.
oszt.; június 20-án ásványtan-, algebra- és mér-
tanból IV. oszt.; június 21-én latin- és német-
nyelvűből III. oszt.; június 22-én földrajz-, szám-
tan- és mértanból I. oszt.; június 23-án magyar-
és latinnyelvűből IV. oszt.; június 25-én magyar-
nyelv- és történelemből III. oszt.; június 26-án
németnyelv- és történelemből IV. oszt.; június
27-én d. u. 5—6. tornászából I—IV. oszt.; június
28-án szent gyónás és áldozás; június 29-én „Te
Deum“ és záróünnepély. A vizsgák mindig d. e. 8
órákor veszik kezdetüket. Minthogy a vizsgák
nyilvánosak, a nagyerdemű érdeklődő közön-
séget tisztelettel meghívja az igazgatóság. Kézdi-
Vásárhelyt, 1888. június hó 4-én.

— A kereskedő-ifjak társulata folyó évi jun. 3-án
tartotta alakuló közgyűlését. A társulat 1 évre
ezelőtt ideiglenesen alakult s a belügyminiszter-
ium által alapszabályai megerősítve, közelebről
érkeztek le. A társulat derek elnöke, Fejér Antal
kereskedő ur, oly kitartással és annyi ügybuzgó-
sággal vezette e kis társulatot, hogy a nagyoknak
is bátran mintájául szolgál. A közgyűlés tárgyai
oly szép rendben, oly kimerítő pontossággal foly-
tak le, hogy abból a laikus is felismerhette, mi-
szerint e társulat életképes és jövője biztosítva
van. Az elnöki megnyitó, a titkári, pénztárosi és
számvizsgáló bizottsági jelentések mind csinos és
korrekt dolgok voltak és hiú képét tárták fel az
egyesület ideiglenes életének. Az utolsó tárgya
a tisztújítás volt, mely a következőleg alakult meg:
Elnök: Fejér Antal; alelnök: Rákóczy József;
titkár: Wertán István; pénztáros: Császár Antal;
ellenőr: Wertán Béni; háznagy: Dávid Antal;
számvizsgáló bizottság: Bándy István elnök,
Benkő István és Szenkovic Jenő. Ezekon kívül

10 választmányi tag. Ez alkalommal tiszteletbeli taggá választotta az ifjuság Nagy Károly árvaházi igazgatót azon érdemei elismeréséül, hogy a fiatal társulatnak élelkezdetén utasításait, tanácsait szíves készséggel nyújtotta mindenkor. Este a derék elnök tiszteletére az ifjuság dalárdája Rákossy József vezetése alatt szerenádott adott, melyet egy kis barátságos lakoma követett. Eljen soká a derék ifjuság!

— **Halálozás.** Ávéd István gyergyótekerőpataki közszereketben álló plebános folyó hó 29-én d. u. 2 óraker életének 51-ik, papságának 28 ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 31-én délután 6 óraker a gyergyói papság és a vidéki intelligencia részvételével történt meg. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Kopacz János** birtokos és a gyergyói takarékpénztár igazgatója Gyergyó-Szentmiklóson folyó évi május hó 29-én délután 4 óraker életének 50-dik évében hosszas betegség után elhunyt. Halálát mélyen sujtott özvegye és két gyermeke gyászolják. Koporsójára többen küldtek koszorút, nevezetesen a takarékpénztár és a kaszinó, melynek hosszu ideig pénztárnoka volt. Béke poraira! A mélyen sujtott családnak vigasztalást kívánunk!

— **A gyergyószentmiklósi iparos-önképzőkör** második évi rendes közgyűlését május hó 31-én délután 2 óraker a kör helyiségében tartotta meg Roth Mihály elnöke alatt. Az elnöki megnyitó és a kör működéséről szóló jelentés után a kör tisztikara választotta meg. Elnök lett: Urmánczy Vértán, jegyző Mihálydeák Pál, könyv- és pénztárnok Roth Mihály. Mint értesültünk, az iparos-önképzőkör ez évben is meg fogja tartani szokásos nyári multságát, melynek tiszta jövedelme a kör könyvtára javára fog fordíttatni.

— **A gyergyószentmiklósi polgári olvasókör** által folyó hó 10-én rendezendő nyári multság meglepetése — mint lapunknak írják — künn a színhelyen löverseny lesz, mely igen érdekesnek ígérkezik. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **A magyar közművelődési kongresszus** ez idén Debreczenben tartják meg és pedig az eddigi megállapodások szerint szeptember havában. Az erdélyrészi kultúregyesület igazgató választmánya a napokban küldte el határozatát a szatmármegyei Széchenyi-társulathoz, hogy a kezdeményezést azután együttesen tegyék meg az összes közművelődési egyesületeknél. Az E. M. K. E. előbb megtartja évi rendes közgyűlését Brassóban, a hol előzetesen tárgyalni fogja az idei kongresszus alapkérdéseit s pedig akként, hogy már erre a közgyűlésre meghívja az összes testvéregyesületek küldötteit vendégül. A brassói közgyűlésre nagy előkészületeket tesznek, igen népesnek ígérkezik s ünnepekkel lesz egybekötve.

— **Iskolai vizsgálatok sorrendje Brassóban.** A brassói állami elemi és polgári iskolákban a tanévi vizsgálatok május 27-én vették kezdetüket és jun. 22-én végződnek. A közép kereskedelmi és középipariskola vizsgálatai folyó hó 2-án kezdődtek s 28-án végződnek.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Sz. 211. ár.

1888.

Árverési hirdetmény.

Háromszékvármegye t. árvaszékének 1888. év május 16-áról 3102—1888. ár. sz. alatt

kelt megbízása folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint kézdivásárhelyi Tóth Dániel és neje esődtömegéből Háromszékmegye összesített gyámpénztára javára megvásárolt k.-vásárhelyi 289 $\frac{1}{2}$, 291 $\frac{1}{2}$, 292, 332. és 291 $\frac{1}{4}$ hr. sz. alatt levő szeszgyáros telek, a rajta lévő épületekkel együtt, szabad kézből örök áron eladatik s árverési határnapul a helyszínén 1888. évi **junius hó 24-ik** napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, miről vásárolni szándékozők azon hozzá-adással értesíttetnek, hogy a feltételeket a hivatalos órák alatt ezen árvaszéknel megtekinthetik.

Kézdi-Vásárhely város árvaszékének 1888. május hó 29-én tartott üléséből.

Szöcs József,
árvsz. elnök.

3—3

teljesen megváltoztak. E változások, valamint számos újítás, rendes menetdíjak,

Minden könyvkereskedésben, valamint az összes vasuti állomásokon kapható és előlegesen már most is megrendelhető:

Utmutató

A magyar és közös közlekedési vállalatok

Utmutató

egyedüli hivatalos menetrend-könyve

VII. évfolyamának IV. (juniusi) füzeté

a magyar, osztrák, közös és külföldi közlekedési vállalatok legújabb menetrendjeivel, hazai és külföldi utirányokkal, térképpel s sok hasznos tudnivalóval. — Ezen egyedüli magyar menetrend-könyv fölöslegessé tesz minden más külföldi hasonló könyvet, miután ebben a külföldi utazásokra nézve ép oly pontos utasítások foglaltatnak, mint a hazaiakra nézve, sőt a mennyiben a külföldi és idegen nyelvű könyvek Magyarországra nézve épen semmi vagy legjobban esetben csak nagyon hiányos felvilágosítást tartalmaznak, annál fogva azokat fölül is mulja. Az „UTMUTATÓ“ a legmegbízhatóbb s ezen közlekedési vállalatoknak kizárólagos hivatalos menetrend-könyve; minden más utazási könyv, mely a hivatalos címet használja, ezt csak bitorolja s ezért óva intjük a közönséget az ilyenmü külföldi könyvek megvételétől.

Utmutató

Az Utmutató ára 50 kr, postán 60 kr. Kiadóhivatal: BUDAPESTEN, Podmanitzky-utca 17.

Utmutató

Ezekről csak a magyar „Utmutató“ ad teljes felvilágosítást.

oldalsó helyek fűtő és egyezhelyek, mensékelt helyek.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1888. junius hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1888. junius hó 1-től.

Állomások				Állomások			
	Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat		Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	12.12	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)				10.59 11.16	12.09	
Botfalva	4.10 4.38	7.10 7.31		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	1.27	
Földvár	4.56	7.47		Nagy-Enyed	(ind.)	1.47	
Mogyorós	5.18	8.02		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	2.08	
Apáca	5.37	8.14			(érk. ind.)	2.43	
Köpecz	5.58	8.30		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	2.53	
Agostonfalva	6.07	8.36			(érk. ind.)	3.24	
Alsó-Rákos	6.26	8.52			(érk. ind.)	3.26	
Homoród	6.55	9.12		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	5.00	
Kacsa	7.16	9.25			(ind.)	6.37	5.32
Bene	7.39	9.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	11.04	8.42
Erked	8.03	10.00			(ind.)	11.19	8.47
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	8.36	10.24		Budapest	(érk. ind.)	10.00 6.33	1.55
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	9.03 10.39					
Medgyes	(ind.)	9.13 10.46					
	10.37	11.47					

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat délután 1 óra 55 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul reggel 6.45	Székely-Udvarhely	indul este 5.38
Székely-Keresztur	7.40	Bögöz	6.22
Nagy-Galambfalva	8.35	Nagy-Galambfalva	7.03
Bögöz	9.02	Székely-Keresztur	7.45
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 9.45	Héjasfalva	érkezik este 8.46

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.